

המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית – תואר שני

אוגדן סילבוסים סמסטר ב, תשפ"ד

עדכני לתאריך: 21.03.2024

**ייתכן ויבוצעו שינויים

שימו לב!

במהלך התואר עליכם לצבור 42 נק"ז:

6 קורסי חובה (כל קורס 3 נק"ז)

6 קורסי בחירה (כל קורס 3 נק"ז)

3 סדנאות [מתוכן סדנה חובה: "האתגר החברתי" (כל סדנא 1 נק"ז)]

סמינר (3 נק"ז)

רישום לסמינר מותנה בציון עובר בקורס שיטות מחקר במדיניות ציבורית

רישום לקורס מודלים כמותיים מותנה בציון עובר בקורס היבטים כלכליים של מדיניות ציבורית

סטודנט.ית המעוניינת לבצע מסלול תזה רשאית לעשות זאת לאחר סיום סמסטר אחד

לפחות, בממוצע +85 והשלמה של 12 נק"ז.

מסלול תזה 12 נק"ז = 4 קורסי בחירה

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' קורס: 68520041 (חובה)

שם הקורס: מודלים כמותיים להערכת מדיניות ציבורית

שם המרצה: פרופ' מיקי מלול

מטרת הקורס:

מטרת הקורס להציג את הרקע התיאורטי-מושגי שבבסיס הערכת מדיניות ציבורית, ולהכיר כלים כמותיים יישומיים העשויים לשמש לביצוע הערכה זו. הכלי המרכזי בו נשתמש יהיה ניתוח עלות תועלת. במהלך הקורס ינותחו שלבי ההערכה של פרויקטים נבחרים לדוגמא.

הנושאים:

1. מעורבות הממשלה במשק ומטרותיה
2. כלכלת רווחה (התנאים להצדקתו של פרויקט ציבורי)
3. פרויקטים ציבוריים כמכשיר להשגת יעילות כלכלית
4. הגדרת מצבים פארטו אופטימליים, פיצוי קלדור היקס
5. עלויות ומבנה שווקים
6. עלות תועלת Cost-Benefit: הערכה כלכלית של פרויקטים ציבוריים
7. הערכת פרויקטים בתנאי קיצוב הון
8. עלות אפקטיביות Cost Effectiveness
9. גישות נוספות להערכת עלויות ותועלות: מחירים הדוניים HPM, עלות ביקור TCM.
10. מודלים להערכת סיכונים בפרויקטים ציבוריים
11. נטל עודף של מיסים
12. רווחה כלכלית ואי שוויון (פונקציות רווחה חברתיות)
13. ביטוח
14. יישומים של שיטת עלות-תועלת

חובות הקורס:

בחינה: 85%

בוחרן: 15%

בונוס השתתפות פעילה בכיתה עד 5 נקודות תלוי בהיקף ובאיכות ההשתתפות.
חובת הגשת תרגילים (3).

רשימת קריאות

1. Alaoui, L., & Penta, A. (2022). Cost-benefit analysis in reasoning. *Journal of Political Economy*, 130(4), 881-925.
2. Alsultan, M., Jun, J., & Lambert, J. H. (2020). Program evaluation of highway access with innovative risk-cost-benefit analysis. *Reliability Engineering & System Safety*.
3. Belli et.al, 2001, Economic Analysis of Investment Operations, Analytical Tools and Practical Applications, World Bank Institute.

קישור לספר באתר הבנק העולמי

<http://documents1.worldbank.org/curated/en/792771468323717830/pdf/298210REPLACEMENT.pdf>

4. Boardman, A. E., Greenberg, D. H., Vining, A. R., & Weimer, D. L. (2017). Cost-benefit analysis: concepts and practice. Cambridge University Press.
5. Bruzzone, F., Cavallaro, F., & Nocera, S. (2023). The effects of high-speed rail on accessibility and equity: evidence from the Turin-Lyon case-study. *Socio-Economic Planning Sciences*, 85, 101379.
6. Harvey S., Rosen, Gayer, T., & Civan, A. (2014). Public finance. McGraw-Hill Education.
7. Hourie, E., Malul, M., & Bar-El, R. (2015). The social value of municipal services, *Journal of Policy Modeling* 37.2:253-260.
8. Nas, T. F. (2016). Cost-benefit analysis: Theory and application. Lexington Books.
9. Rowthorn, R., & Maciejowski, J. (2020). A cost-benefit analysis of the COVID-19 disease. *Oxford Review of Economic Policy*, 36(Supplement_1), S38-S55.
10. Stiglitz, J. E., & Rosengard, J. K. (2015). Economics of the public sector: Fourth international student edition. WW Norton & Company.

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' קורס: 685-2-2011 (חובה)

שם הקורס: מדיניות כלכלית יישומית

שם המרצה: פרופ' רפי בר-אל

שעת קבלה (בתאום מראש): יום ג', שעה 10-11, בנין 15 חדר 308.

כתובת מייל: rbarel@bgu.ac.il

מטרת הקורס:

הקורס מתמקד באספקטים היישומיים של ביצוע המדיניות הכלכלית בארץ, תוך התייחסות ספציפית ורציפה לאורך הסמסטר לסוגיות העומדות על הפרק. חלקו הראשון של הקורס מתרכז בניתוח של חלופות שונות של מדיניות כלכלית, תוך התייחסות ליעדים של צמיחה כלכלית, ליד יעדים של חלוקה שוויונית ושל צדק חברתי. החלק השני של הקורס מתייחס לאמצעים המעשיים הננקטים על-ידי הממשלה ובנק ישראל, ועל משמעותם בתחום העסקי ובתחום החברתי. החלק השלישי מתייחס לסוגיות מרכזיות ספציפיות אחדות העומדות על הפרק היום כגון החדשנות ותפקיד הממשלה בקידומה, בעיית העוני, ועוד. לאורך כל הקורס, מתבצעים בכיתה ניתוחי מקרה, על בסיס התרחשויות שוטפות בכלכלה הישראלית.

קביעת הציון הסופי:

בחינה סופית: 100%

הנושאים:

1. מודל שיווי משקל כללי: יעדים, מדיניות וגורמים חיצוניים.

- . משתנים אנדוגנים ואקסוגנים.
- . משתני מטרה ומשתני מדיניות.
- . קוים כללים של מודל מקרו כלכלי.

2. יישום מעשי של מדיניות כלכלית: יעדים חלופיים.

- . צמיחה כלכלית.
- . רווחה.
- . צמצום אי שוויון.
- . צמצום העוני.

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914 ●

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

. צמצום האבטלה.
. העלאת ההשתתפות בכוח העבודה.

3. מעורבות הממשלה בכלכלה: עיקרון וגישות.

. גישות שונות של התערבות הממשלה.
. שיקולים למעורבות הממשלה בכלכלת השוק.
. אמצעים של מעורבות.

4. כלים של מדיניות כלכלית ויישומם: מדיניות פיסקלית.

. תקציב המדינה: השפעותיו העסקיות והחברתיות.
. הגרעון, מבנה ההכנסות וההוצאות: ביטוי לעדים חלופיים.

5. כלים של מדיניות כלכלית ויישומם: מדיניות מונטרית.

. מדיניות הריבית ואמצעי התשלום.
. שער החליפין.
. שוק ההון.

6. כלים של מדיניות כלכלית ויישומם: שינויים מבניים:

. הפרטה.
. ריכוזיות משקית וענפית.
. ליברליזציה.
. הקצאת קרקע ומים.
. מנוע הצמיחה הכלכלית המוביל היום: החדשנות.

ביבליוגרפיה (קריאות חובה יופצו באתר הקורס):

1. Bailey, S. J. (1995): Public Sector Economics: Theory, Policy and Practice, Macmillan.
2. OECD Reviews on Local Job Creation (2015): Employment and Skill Strategies in Israel, OECD, LEED
3. Knowledge@Wharton (2015): How Income Inequality May Be Hurting Economic Growth.
4. Institute for Economics and Peace (2021): "Economic Value of Peace 2021".
5. Applebaum, B. (2014): Jean Tirole Wins Nobel in Economics for Work on Regulation, The New York Times.
6. משרד האוצר (2021): "תכנית התקציב הרב-שנתית לשנים 2022 עד 2025"
7. אבי וויס (2021): תמונת מצב המדינה- תרשימים בנושא חברה וכלכלה בישראל 2021, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.
8. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים (2021): "בחירת איזונים בשעת משבר לאומי"
9. מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל (2023): "דו"ח מצב המדינה: חברה, כלכלה ומדיניות 2022".

10. אנדבלד, מ., הילר, א., כראדי, ל. וקסיר, נ. (2020): רמת החיים, העוני והאי-שוויון בהכנסות --2019-2018 ואומדן ל- 2020 (לפי נתונים מינהליים).
11. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2020): "חשבונות לאומיים דצמבר 2020"
12. בנטור, א. (2009): "עתידו של מנוע הצמיחה הישראלי: חזרה להובלה של תעשיות עתירות הידע ולחדשנות מדעית-טכנולוגית", פורום קיסריה.
13. בנק ישראל (2023), דין וחשבון 2022. פרקים נבחרים.
14. גוטליב, ד. ופרומן, א. (2011): "מדידת עוני לפי סל צריכה הולם בישראל 1997-2009", המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון.
15. גולדשמידט, ר. (2008): "תעשיית הייטק ותעשייה מסורתית בפריפריה", הכנסת, מרכז המחקר והמידע.
16. מזור, א. (1996): "ישראל 2020, תכנית אב לישראל בשנות האלפיים (תמצית)", מוסד שמואל נאמן והטכניון.
17. לובנטל, וינבלט, קופ ושרון (1998): המגזר הציבורי ומעורבות הממשלה במשק, כלכלת ישראל בדגש קל, פרק ח', עמ' 119-125.

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' קורס: 685-2-0141 (חובה)

שם הקורס: שיטות מחקר במדיניות ציבורית

שם המרצה: פרופ' פני יובל

מתרגלת: גב' שונית כהן

תיאור הקורס:

הקורס נועד להקנות ידע תיאורטי ומיומנויות מעשיות, לביצוע מחקר מדעי על כל שלביו. בקורס יידונו סוגיות הכרוכות בתכנון וביצוע מחקר: עקרונות השיטה המדעית, חשיבה מדעית, יסודות ושילבים במחקר אמפירי: שאלות מחקר, סקירת הספרות המדעית הרלוונטית לשאלות המחקר; השערות, משתנים, הגדרות; בניית כלי מחקר; מערכי מחקר כמותיים ואיכותיים, שיטות דגימה, שיטות לאיסוף נתונים ושיטות לניתוח נתונים בדרך להסקת מסקנות.

נושאי הקורס:

1. עקרונות לגיבוש הצעת מחקר, כתיבה מדעית, בעיית מחקר
2. שלבים בתכנון מחקר: שאלות מחקר, השערות, מודלים, סיבתיות
3. כתיבת סקירת ספרות מדעית אינטגרטיבית ורשימת מקורות ביבליוגרפיים
4. מדידה: סוגי משתנים, הגדרות נומינליות ואופציונליות
5. שיטות לאיסוף נתונים וכלי מחקר: איכותניים
6. שיטות לאיסוף נתונים וכלי מחקר: כמותיים
7. מערכי מחקר ניסויים ודמויי ניסוי
8. תוקף ומהימנות כלי המחקר, תוקף פנימי וחיצוני של תוכנית המחקר
9. אוכלוסיית המחקר ותכנון המדגם
10. מדדים מרכזי ופיזור, התפלגות נורמלית, מדדי קשר סטטיסטיים והתאמתם לרמת המדידה של המשתנים, טעויות סטטיסטיות.
11. דיווח תוצאות מחקר ביחס להשערות: הצגה של סטטיסטיקה תיאורית (לוחות וגרפים), ניסוח מילולי של תוצאות מדדי הקשר ביחס למידת ההפרכה או התמיכה בהשערות המחקר.

דרישות הקורס:

1. הגשת תרגילים במועדים שייקבעו מראש על ידי המרצה במהלך הקורס – 20%
2. בחינה מסכמת – 80%

רשימה ביבליוגרפית:

1. ספרי יסוד לכתובת עבודה בשיטה המדעית וניתוח נתונים:

בייט-מרומ, ר., אראל-גפני, ע., אשכנזי, מ. (1986). שיטות מחקר במדעי החברה: עקרונות המחקר וסגנונותיו האוניברסיטה הפתוחה.

Eller, W. S., Gerber, B. J., & Robinson, S. E. (2018). *Public administration research methods: tools for evaluation and evidence-based practice*. Routledge.

Johnson, G. (2014). *Research methods for public administrators*. ME Sharpe.

O'Sullivan, E., Rassel, G., Maureen, B., & Taliaferro, J. D. (2016). *Research methods for public administrators*. Taylor & Francis.

Van Thiel, S. (2014). *Research methods in public administration and public management: An introduction*. Routledge.

להרחבה:

2. עקרונות לגיבוש הצעת מחקר:

Krathwohl, D. (1988). *How to Preper a Reasearch Proposal*, NY; Syracuse University Press. pp. 12-36.

3. שלבים בתכנון מחקר:

King, G., Keohane, R. O., and Verba, S. (1994). *Designing Social Inquiry: Scientific Inference In Qualitative Research*, Princeton University Press, Princeton, Ch. 1-3.

Babbie, E. R. (1995). *The Practice of Social Research*, 7th ed. Belmont, Calif; Wadsworth. Ch. 4: pp. 80-108.

4. מדידה :

Babbie, E. R. (1995). *The Practice of Social Research*, 7th ed. Belmont, Calif; Wadsworth. Ch. 5, 6, 7: pp. 109-185.

5. תכנון המדגם:

Weisberg, H. F., Krosnick, J. A., and Bowen, B. D. (1996). *An Introduction to Survey Research, Polling' and Data Analysis*, Third ed., Sage Publications. Ch. 1: 3-173.

6. שיטות לאיסוף נתונים:

Babbie, E. R. (1995). *The Practice of Social Research*, 7th ed. Belmont, Calif; Wadsworth. Ch. 9, 10, 11, 12: pp. 230-337.

7. שיטות מחקר איכותניות:

שקדי, אשר. (2003). מלים המנסות לגעת: מחקר איכותני—תיאוריה ויישום. תל-אביב: הוצאת רמות—אוניברסיטת תל-אביב.

Denzin, N. K. and T. S. Lincoln (eds.) (1998). *Strategies of Qualitative Inquiry*. Thousand Oaks: Sage

8. ניתוח נתונים כמותיים:

Healey, J. F. (2001). *Statistics: A Tool for Social Research*, 6th ed. Wadsworth Publishing;

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' קורס: 68521281 (חובה)
שם הקורס: מדיניות ציבורית
מרצה: דר' חן כהן
שעת קבלה: יום ג' 11:30, בתיאום מראש chencohe@bgu.ac.il

תיאור הקורס

מטרת הקורס להקנות כלים להבנה וניתוח של תהליכי קביעת מדיניות ציבורית. הקורס יציג את הגישות העיקריות לניתוח מדיניות ציבורית ויבנה תשתית תיאורטית לניתוח שיטתי. תהליכי קביעת מדיניות כוללים מספר שלבים מרכזיים: זיהוי הבעיה, ניתוח חלופות, קבלת החלטה, יישום והערכה. הקורס יקנה כלים לניתוח כל אחד מהשלבים הללו תוך התייחסות לשלושה מרכיבים מרכזיים בתהליך: כשלי שוק, כשלי ממשלה ואסטרטגיות של מדיניות ציבורית. לאורך הקורס ישולבו בחומר התיאורטי ניתוחי אירוע מתחום המדיניות הציבורית. הסטודנטים יתנסו בניתוחי אירוע במסגרת מטלות הקורס והבחינה הסופית. קיימת חובת נוכחות בשתי הרצאות האורח.

נושאי הקורס

1. גישות, תיאוריות ומודל מחזיקי עניין לניתוח מדיניות ציבורית.
2. תהליכים ואירועי מדיניות בישראל.
3. הצדקות נורמטיביות למדיניות ציבורית - מטרות ערכי יסוד, כשלי שוק, כשלי ממשל
4. גישות פוזיטיביסטיות למדיניות ציבורית – מאפייניה של המדיניות הציבורית מנקודת מבט מעשית. אילוצים, בעלי עניין, כוח ועוצמה, משאבים מוגבלים וסדרי העדפות שונים.
5. תהליכי העיצוב והיישום של מדיניות ציבורית - כלי מדיניות המשמשים לתיקון כשלי שוק וכשלי ממשל ולקידום צדק חלוקתי בחברה. סיווג מדיניות ציבורית, ממדיניות ציבורית למשילות.
6. תרבות שלטון ומדיניות ציבורית – ערכי היסוד של תרבות השלטון ושל התרבות הפוליטית – השפעתם על תהליכי המדיניות הציבורית.
7. מדיניות ציבורית ומדינת הרווחה.

דרישות הקורס

1. קריאה רציפה של הביבליוגרפיה ע"פ הרשימה המצורפת.
2. הגשת 3 תרגילים לניתוח אירוע בהתאם לכלים, להבנה ולניתוח של תהליכי קביעת מדיניות ציבורית שילמדו במהלך הקורס (2 תרגילי הגשה ומצגת). התרגילים יהווה 30% מהציון. הגשת התרגילים תעשה בקבוצות.
3. במהלך הקורס תועבר הרצאת אורח שיעסקו בסוגיות במדיניות ציבורית (קיימת חובת נוכחות בהרצאות הללו).
4. *בחינה סופית- בסיום הסמסטר תתקיים בחינה המבוססת על חומר שיועבר בהרצאות, פרטי הביבליוגרפיה בקורס ועל **תכני הרצאות האורח**. הבחינה תהווה 70% מהציון.

ביבליוגרפיה

שני הספרים המרכזיים בקורס הינם:

Weimer, D. and Adian R. Vining (1998) *Policy Analysis: Concepts and Practice*.
New Jersey: Prentice Hall [להלן: Weimer and Vining]

נחמיאס דוד, מידני אסף ואורי ארבל-גנץ (2019) *מדיניות ציבורית: יסודות ועקרונות*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. [להלן נחמיאס ואח'] – מהדורה מעודכנת ומורחבת.

ביבליוגרפיה מותאמת לשיעורים (פרטי החובה מסומנים ב-*)

שיעור 1

מושגי יסוד והגדרות למדיניות ציבורית
מדיניות ציבורית במדינה דמוקרטית
תפיסות ואידיאולוגיות, ישראל על המפה האידיאולוגית

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 1 עמודים 17-50
*פרידמן מילטון (2005) קפיטליזם וחירות, הוצאת שלם. (עד עמוד 36 כולל)

שיעור 2

הצדקות נורמטיביות למדיניות ציבורית:

- מטרת ערכי יסוד
- תיקון כשלי שוק
- תיקון כשלי ממשל
- דרישות אזרחים, תגובת ממשלה ותהליכי קבלת החלטות
- קבוצות אינטרס כלכליות וחברתיות ומעורבותן בקביעת מדיניות
- סוגיות בהעדפת הבחירה החברתית – משפט Arrow

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 1 עמודים 53-117

*Weimer and Vining, Chapter 8 (p. 156-178)

גדעון דורון (1988) *פוליטיקה רציונלית בישראל*. ת"א: הוצאת רמות.

Mitchell, W. and Munger, M. (1991) 'Economic Models of Interest Groups: An Introductory Survey', *American Journal of Political Science*, 35: 512-546.

שיעור 3

הצדקות נורמטיביות למדיניות ציבורית המשך...

- תיקון כשלי ממשל

- מעורבות והשפעת הבירוקרטיה על תהליכי קביעת המדיניות

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואחי'] פרק 1 עמודים 53-117

*Weimer and Vining, Chapter 8 (p. 179-191).

Bendor, J. (1990) 'Formal Models of Bureaucracy: A Review', in: N.B. Lynn and A. Wildavsky (eds), *Public Administration: The State of the Discipline*. Chatham, NJ: Chatham House.

שיעור 4

כלי מדיניות המשמשים לתיקון כשלי השוק וכשלי הממשל.

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואחי'] פרק 3 עמ' 231-296

האינטרס הכלכלי - חרדים משוק העבודה – [podcast](#)

אסטרטגיות של מדיניות ציבורית – פתיחת שווקים והדמיית שווקים, הפרטה.

*Weimer and Vining, Chapter 10 (p. 210-234)

* Savas, E. S., & Savas, E. S. (2000). Privatization and public-private partnerships.

Paz-Fuchs, Amir, Mandelkern, Ronen, Galnoor, Itzhak (Eds) (2018). The Privatization of Israel, The Withdrawal of State Responsibility

* גלנור, יצחק ואמיר פז-פוקס. (2015). *מדיניות ההפרטה בישראל*. הוצאת מכון ון-ליר.

שיעור 5

השחקנים - שחקנים ממשלתיים וחוץ ממשלתיים המעורבים בתהליך המדיניות הציבורית

גישת רשתות המדיניות: מדיניות ציבורית כביטוי לאינטראקציות רבות-משתתפים

זיהוי מחזיקי העניין

Bryson, J. M. (2003). What to do when stakeholders matter: A guide to stakeholder identification and analysis techniques. *A paper presented at the London School of Economics and Political Science*, 10, 2003.

Dente, B. (2014). Understanding policy decisions. First edition. Springer. Chapter 2, (pp. 29-52).

Kraft, M. E. & Furlong, S. R. (2018). Public policy: Politics, analysis, and alternatives. Sixth edition. Sage and CQ Press. Chapter 2, (pp. 42-73).

שיעור 6

גישות פוזיטיביסטיות למדיניות ציבורית

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 2 עמ' 121-224

שיעור 7

גישות פוזיטיביסטיות למדיניות ציבורית המשך

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 2 עמ' 121-224

C. WRIGHT Mills, (1956) The Power Elite. Oxford: Oxford University Press. pp 3-27

שיעורים 8-9

הצגת מצגות – על ידי חברי הקבוצה

גישות פוזיטיביסטיות למדיניות ציבורית – תורת המשחקים

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 2 עמ' 121-224

שיעור 10

סיווג מדיניות ציבורית

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 3 עמ' 300 – 327

ממדיניות ציבורית למשילות

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 3 עמ' 333 – 359

שיעור 11

תרבות שלטון ומדיניות ציבורית

*מדיניות ציבורית יסודות ועקרונות, [נחמיאס ואח'] פרק 4 עמ' 424 - 482

"לכל עובד ונבחר ציבור יש שם וכתובת": אחריות ציבורית בראי הבחירה הרציונאלית – מסגרת אנליטית ותכני המקרה הישראלי". בתוך: כהן-אלמגור, רפאל. ארבל-גנץ, אורי. כשר, אסא (2012). אחריות ציבורית בישראל. ירושלים: הוצאת הקיבוץ המאוחד- המרכז לאתיקה בירושלים. עמ' 123-136.

Nissim Cohen (2016) Forgoing new public management and adopting post-new public management principles: the ongoing civil service reform in Israel. P. 20-34

שיעור 12

תהליכים ואירועי מדיניות בישראל

דוח מבקר המדינה - משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים משק הגפ"ם - תחרותיות והיבטים בבטיחות. (2017)

דו"ח ועדת מלץ לבחינת המבנה הארגוני של המוסדות להשכלה גבוהה (2000).

שיעור 13

מדיניות ציבורית ומדינת הרווחה

עיצוב מדיניות הרווחה בישראל, אברהם דורון 2005-2000, מרכז טאוב

מדינות רווחה בראי משווה, כיצד להגדיר את ישראל, נעם תרשיש ספטמבר 2017, מרכז טאוב

מומי דהן (2016) אפקטיביות הממשלה בישראל במבט בינלאומי משווה, המכון הישראלי לדמוקרטיה עמודים 22-59

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

קורס: מבעיה חברתית למדיניות יישומית

סמינר מחקרי

מס' קורס: 68520166

ד"ר גרניט אלמוג-ברקת

דרישות קדם:

שיטות מחקר במדיניות ציבורית (685.2.0141)

תיאור הקורס:

מחקר במדיניות ציבוריות הוא מטבעו אינטר - דיסציפלינארי שכן אלו המחזיקים בתפקידים והמבקשים לפעול בשדה עשייה זה משפיעים על חיינו במגוון תחומים בהם: בריאות, חינוך, רווחה, כלכלה תחבורה, משפט וכו'.

סטודנטים המבקשים לקחת על עצמם והעתידיים לשרת בתפקידים ניהוליים בכירים במגזר הציבורי, יוכלו באמצעות הסמינריון לתרגל את היכולת לנוע בין תיאוריה לפרקטיקה – לתרגם מחקר לנייר מדיניות, ככלי באמצעותו ניתן לחולל שינוי ולעצב מדיניות ציבורית.

לאחר בעיה מעשית בתחום המדיניות הציבורית, לחקור אותה ולהתוות לה פתרון אשר יוצג באמצעות מודל של נייר מדיניות. הסמינר מאפשר התנסות מעשית במחקר יישומי - בכתיבה והצגה של ניירות מדיניות כמענה לסוגיות המצויות בראש סדר היום הציבורי בישראל. נייר מדיניות כתוצר סופי המציג את התופעה, החלופות להתמודדות עצה ומציע דרך פעולה יישומית כהמלצה מבוססת מחקר.

מטרת הקורס:

1. חשיפה והכרות עם גופים מרכזיים העוסקים בעיצוב מדיניות.
2. הכרות ורכישת כלים ועקרונות בסיסיים לבצוע מחקר מדיניות עצמאי בעתיד - קריאה ביקורתית, כישורי מחקר יישומי, יכולת הבעה בכתב ובע"פ.
3. התנסות ותרגול היכולת בכתיבת נייר מדיניות והצגתו.

נושאים מרכזיים שיידונו במליאה:

נייר מדיניות כהזדמנות למעשה של מנהיגות

Problem Definition in Policy Analysis הגדרת הבעיה -

שותפויות בין מגזריות כאתגר המדיניות הציבורית

שיתוף ציבור כעיקרון מנחה בתהליכי גיבוש ויישום מדיניות

הלומדים יוכלו לזום כתיבת נייר מדיניות בהתאם לצרכים העולים מן השטח בעיתות של חירום בתחום רלוונטי המעניין אותם או לחילופין לבחור מתוך מגוון של אתגרים ציבוריים רלוונטיים להם נדרשים קובעי המדיניות.

להלן דוגמאות רלוונטיות:

הערכות המדינה לעיתות חירום

מערך הטרואומה בישראל

סוגיית יתומי צה"ל וכוחות הביטחון הבוגרים

מערך הטיפול בנכי צה"ל.

משק החשמל בישראל

גאוגרפיה חברתית בישראל - פערי אי-שוויון בין מרכז לפריפריה

ייצוג והכשרת דירקטורים בחברות ממשלתיות בישראל

מיון והכשרת מנהלי בתי-ספר

הכשרות פני עתיד בעולם העבודה בהכוון המקצועי משרד הרווחה

הפרעות אכילה – אבחון, טיפול והעשרת הידע והמטפלים בתחום

חסמי בני העדה הדרוזית במערכת ההשכלה הגבוהה

השתלבות חרדים במוסדות ההשכלה / בעולם העבודה

המאבק בתאונות דרכים

בני משפחה מטפלים (CARE GIVERS)

נפגעי חיסון וטיפולים רפואיים – מדיניות ודרכי הטיפול בהם.

השלכות טיפולי הגזזת ונפגעים על הדורות הבאים

דרישות הקורס:

- נוכחות והשתתפות **חובה** בכל המפגשים.
- קריאה מקדימה של מאמרי חובה וחומר הרקע אודות הנושאים המרכזיים כהכנה לדיונים, פרזנטציות ומשובים במליאה - הלומדים ידרשו לחשיבה מקדימה, להעמקה ולהוכחת בקיאות בחומר הנלמד.
- כתיבה מעשית של נייר מדיניות והצגתו במליאה ובפני קובעי מדיניות.
- תיעוד תהליך הלמידה והמחקר באמצעות תיק פורטפוליו הכולל: אפשרויות הפעולה, קבלת החלטות, דיונים, תגובות לחומרים ולפרזנטציות של חברי קבוצת הלמידה והמנחה.
- עבודות אישיות

לתשומת ליבכם:

ההשתתפות בקורס כוללת סיור לימודי חובה: 'אתגרי עיצוב מדיניות' – ביום רביעי, במהלך חודש מאי, בירושלים פרזנטציה בפני קובעי מדיניות (יתכנו שינויים ויבוצעו התאמות בהלימה למצב. במידת הצורך המפגשים עם קובעי המדיניות יתקיימו בזום).
אנא שימו לב, ההשתתפות בשיעורים ובסיור הלימודי - חובה.

תוצרי למידה:

זיהוי ואיתור סוגיות מרכזיות המצויות בראש סדר היום הציבורי - תיאור תופעה לא רצויה, חקר, ניתוח חלופות מדיניות ובחירת המדיניות המועדפת ותרגומה לכדי נייר מדיניות.

פרזנטציה של המדיניות המוצעת להתמודדות עם סוגיה מרכזית בסדר היום הציבורי, הצגה בפני מומחים מהאקדמיה וקובעי מדיניות.

כתיבת נייר מדיניות - כמחקר יישומי בסיסי אשר בסופו יתבקשו הלומדים להציגו כנייר מדיניות ובו חלופות יישומיות מבוססות מחקר וספרות אקדמית רלוונטית.

להלן שלבי העבודה, דרישות ההגשה, פירוט מרכיבי הציון ולוחות הזמנים:

מועד ההגשה	מרכיבי חובה בציון הסופי	שלבים בתהליך הלמידה
עד ליום ג' 21.5.24	מהציון הסופי 20%	איתור קובע מדיניות, בחירת סוגיה רלוונטית, למידה והגשת הצעה לאישור המרצה הצגת ההצעה למחקר מדיניות בסוגיה ציבורית
מתמשך לאורך הסימסטר וביום שלישי 9.7.24 בין השעות 14:00 - 20:00	מהציון הסופי 30%	פרזנטציות אישיות במהלך הסימסטר בפני קובעי מדיניות, חברי הסגל ואורחים
שבועיים מיום הפרזנטציה ולא יאוחר מיום ג' 16.7.24	50% מהציון הסופי	כתיבת נייר מדיניות

העבודה הסופית תוגש כתיק פורטפוליו הכולל את מרכיבי השלבים השונים ובכללם נייר המדיניות כמו גם הפרזנטציה ותיעוד תהליך הלמידה.

לתשומת ליבכם, נייר המדיניות הסופי יוגש עד שבועיים מיום הפרזנטציה ולא יאוחר מיום ג' 16.7.24.

ביבליוגרפיה

חובה

גל נור, י. (2007). מינהל ציבורי בישראל: התפתחות, מבנה, תפקוד ורפורמות. הוצאת אקדמון, עמ' 186.
לוי, י. (2011). לכתוב נייר מדיניות. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

Bardach, E. (2012). A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. Sage publications.

Deleon P. (1999). "The stage approach to the policy process", in Sabatier P. (Ed), Theories of the Policy Process, Westview Press, chapter 2

Dery, D. (1984). **Problem Definition in Policy Analysis**. Kansas University Press.

Weimer, D. and Vining, A. (1989). Policy Analysis Concepts and Practice, New Jersey: Prentice Hall, chapter 1, (chapter 2, 1999)

בחירה

דרי, ד. (1996). יסודות המנהל הציבורי. תל אביב, האוניברסיטה הפתוחה, יחידות 1-2.

ליבליך, ע., תובל-משיח, ר. וזילבר, ת. (2010). בין השלם לחלקי, ובין תוכן לצורה. בתוך ל. קסן ומ. קרומר-נבו (עורכות), שיטות לניתוח נתונים איכותניים (עמ' 42-21). באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

צבר-בן יהושע, נ., דושניק, ל. (1999). אתיקה של המחקר האיכותני. ב- נ' צבר-בן יהושע, מסורות וזרמים במחקר האיכותני (עמ' 236-217). תל אביב: מכון מופ"ת.

קסן, ל., וקרומר-נבו מ, (עורכות). (2010). ניתוח נתונים במחקר איכותני. הוצאת מוסד ביאליק ואוניב' בן גוריון.
שקדי א, (2003). המשמעות מאחורי המילים: מתודולוגיות במחקר איכותני - הלכה למעשה. האוניברסיטה העברית ירושלים.

Gassner, D. & Gofen, A. (2018). **Street-level Management: A Clientele-Agent Perspective on Implementation**. Journal of Public Administration Research And Theory, 2018, 1–18.

Dery, D. (1990). **Data and Policy Change**. Kluwer Academic Publishers.

Greenberg, J. & Baron, R. (2003). **Behavior in organizations** (8th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Handy, C. (1998). **The hungry spirit**. New York: Broadway Books.

Handy, C. (2004). **The new alchemists**. United Kingdom: Hutchinson.

Light, P C. (2010). **Driving Social Change: How to Solve the World's Toughest Problems..** John Wiley & Sons, Inc, New York.

Light, P C. (1999). **The True Size of Government**. Brookings Institution Press, Washington DC.

Light, P C. (2008). **The Search for Social Entrepreneurship**. Brookings Institution Press, Washington DC.

Light, P C. (2002). **Government's Greatest Achievements: From Civil Rights to Homeland Security**. Brookings Institution Press, Washington DC.

Magleby, D B. Light, P C. Nemacheck, C L. (2012). **Government by the People**. Pearson, New York.

Schneider, A. & Ingram, H. (1990). **Behavioral assumptions of policy tools**. The Journal of Politics, 52(2), 510-529.

Yin R, K. (2009). **Case Study Research Desesign and Methods** Fourth Edition Applied Social Research Methods Series volume 5, SAGE

מקורות נוספים:

נציבות שירות המדינה - כתיבת מסמכי מדיניות – מדריך לכותב

[writingPolicyDocumentGuide.pdf \(www.gov.il\)](http://www.gov.il/writingPolicyDocumentGuide.pdf)

מרכז המידע והמחקר של הכנסת

[מרכז המחקר והמידע של הכנסת \(knesset.gov.il\)](http://knesset.gov.il)

משרד ראש הממשלה

[שיתוף ציבור \(בהרצה\) \(www.gov.il\)](http://www.gov.il)

שיתוף ציבור בעבודת הממשלה – פלד אמיר, תמר. ורדי, סיון.

[shituf.pdf \(www.gov.il\)](http://www.gov.il/shituf.pdf)

מבקר המדינה

[ספריית הפרסומים - מבקר המדינה ונציבות תלונות הציבור \(mevaker.gov.il\)](http://mevaker.gov.il)

לשכת המדען הראשי – משרד החינוך

[לשכת המדען הראשי \(edu.gov.il\)](http://edu.gov.il)

מכוני מחקר:

ברוקדייל

[מכון ברוקדייל - המכון למחקר חברתי יישומי המוביל בישראל Brookdale \(jdc.org.il\)](http://jdc.org.il) : ברוקדייל

ניהול
מוביל
חברה

המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מכון סאלד

[דף הבית - מכון הנרייטה סאלד \(szold.org.il\)](http://szold.org.il)

מכון ירושלים

[דף הבית - מכון ירושלים למחקרי מדיניות: לחקור. להבין. להשפיע \(jerusalem.institute.org.il\)](http://jerusalem.institute.org.il)

מכון טאוב

[Taub Center | מרכז טאוב : מרכז טאוב](#)

המכון החרדי למחקרי מדיניות

[דף הבית - המכון החרדי למחקרי מדיניות \(machon.org.il\)](http://machon.org.il)

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914 ●

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' קורס: 68520143 (בחירה)

שם הקורס: אסטרטגיות ומכרזים – יישומים לניהול ומדיניות ציבוריות

Strategy and Auctions – Applications for Management and Public Policy

שם המרצה: ד"ר כהן חן

מטרות הקורס: הקורס חושף את הסטודנטים למודלים הלקוחים מהעולם הרחב של תורת המשחקים ומציג דרכי פתרון וכלים פרקטיים לסיטואציות של ניגודי אינטרסים. העולם העסקי בכלל ועולמו של מנהל בסקטור הציבורי בפרט, רצופים בהתלבטויות ובהתמודדויות עם ניגודי אינטרסים. במסגרת הקורס, נרצה לעשות שימוש בכלים המקובלים בתורת המשחקים לצורך הצגת תרחישים שונים מהעולם העסקי ומחיו של מנהל. כמו כן, נראה כיצד אותם כלים מאפשרים לפתור סוגיות מגוונות בעולם הציבורי והעסקי בדגש על סוגיות בתחום המכרזים.

Course objectives: This course exposes the students to models taken from Game Theory and presents solutions and practical tools for situations of conflict of interest. The business world in general, and the public sector in particular, often force managers to deal with various conflicting interests. In the proposed course, we will use tools from Game Theory in order to present different scenarios taken from the business world and the life of a manager. We will see how these tools make it possible to solve a wide variety of issues in the public and business sectors, with an emphasis on the subject of auctions.

שיטת ההוראה:

בנוסף להרצאות הכיתה, יידרשו הסטודנטים לקריאה של מאמרים כלליים בנושאי הקורס.

קביעת הציון הסופי:

30% הגשת שלושה תרגילים (חוק חובת המכרזים 25% ותרגול המודלים שילמדו 5%)

70% בחינה סופית

נושאי הקורס:

1. מושגי יסוד בתורת המשחקים: סוגים של אינטראקציות, רמות אינפורמציה והאסטרטגיות האפשריות.
2. יישום של מושגי משחק ופתרון משחקים בסיטואציות כלכליות בדידות ורציפות.
3. יישום מושגי שיווי משקל בתחרויות עסקיות, אסטרטגיות מחיר וכמות.
4. עולם המכרזים: הכרות עם סוגי מכרזים וחוקיהם. שימוש במכרזים בשוק הנדל"ן ובשוקים אחרים. (רשות החשמל – ניתוח מקרה).
5. חוק חובת המכרזים: לימדת החוק על היבטיו השונים מפי הסטודנטים (פרזנטציה כחלק מחובות הקורס).
6. חדשנות במכרזים: שיטות מכרז חדשות, סקירה תוך הצגת דוגמאות עדכניות.
7. ניתוח אסטרטגיות ומכרזים בתרחישים אקטואליים במגזר הציבורי.
8. משחקים צורה רחבה: פתרון תהליכים עסקיים שמתפתחים לאורך זמן, הן בתנאי וודאות מלאה והן בסיטואציות עם אינפורמציה חלקית.
9. חשיפה לעולם התחרויות: מושגי יסוד בתחרויות, מאפיינים ודוגמאות.
10. ניתוח אסטרטגיות בתחרויות במגזר הציבורי בכלל ובתחרויות פוליטיות בפרט.
11. משחקים חוזרים: תיאור סיטואציה של משחק חוזר, תוך המחשות מהעולם המוניציפלי.

ביבליוגרפיה

קריאות חובה

1. אבי פייגנבאום. (2008). *אסטרטגיה תחרותית גלובלית*. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. (מהדורה שנייה).
2. חפץ אביעד. (2014). *חשיבה אסטרטגית: תורת המשחקים ושימושיה בכלכלה וניהול*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

1. Heifetz, A. (2012) *Game Theory with Business Applications – Auctions module*. Raanana: The Open University of Israel.
2. Krishna, V. (2009). *Auction theory*. Academic press.
3. Osborne, M. J. (2004). *An introduction to game theory* (Vol. 3, No. 3). New York: Oxford university press.

קריאות רשות

4. Arozamena, L., Fioriti, A., & Weinschelbaum, F. (2021). From auction theory to market design: Paul Milgrom and Robert Wilson's contributions to Auction.
5. Cohen, C., Halfon, E., & Schwartz, M. (2021). Trust between municipality and residents: A game-theory model for municipal solid-waste recycling efficiency. *Waste Management, 127*, 30-36.

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

6. Cohen, C., Pearlmutter, D., & Schwartz, M. (2017). A game theory-based assessment of the implementation of green building in Israel. *Building and Environment*, 125, 122-128.
 7. Cramton, P. (2002). In Martin Cave, Sumit Majumdar, and Ingo Vogelsang, eds., *Handbook of Telecommunications Economics*. Chapter 14: Spectrum auctions.
 8. Dabush, I., Cohen, C., Pearlmutter, D., Schwartz, M., & Halfon, E. (2023). Economic and social utility of installing photovoltaic systems on affordable-housing rooftops: A model based on the game-theory approach. *Building and Environment*, 228, 109835.
 9. Dechenaux, E., Kovenock, D., & Sheremeta, R. M. (2015). A survey of experimental research on contests, all-pay auctions and tournaments. *Experimental Economics*, 18(4), 609-669.
 10. Klemperer, P. (2002). What really matters in auction design. *Journal of economic perspectives*, 16(1), 169-189.
 11. Klemperer, P. (1999). Auction theory: A guide to the literature. *Journal of economic surveys*, 13(3), 227-286.
 12. Kong, Y. (2020). Not knowing the competition: evidence and implications for auction design. *The RAND Journal of Economics*, 51(3), 840-867.
-

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' קורס: 685.2.0164 (בחירה)

Leaders and Circles of influence

מנהיגות ומעגלי השפעה

ד"ר גרניט אלמוג-ברקת

The Leadership and Circles of Influence course is designated for students in management and leadership positions. During the course, we will travel back and forth between theory and practice with the aim of enriching participants' theoretical knowledge on the one hand and strategical practices on the other. We will focus on three intertwining axels: getting acquainted with central leadership theories and central developments in the field of leadership research during the 20th and 21st centuries, analysis of relevant case studies in light of these theories and participants' challenges, and last consolidation of each participants' vision and a reflective investigation of its' implementation within his/her field of work.

רציונל הקורס:

קורס מנהיגות ומעגלי ההשפעה מיועד לעוסקים בתפקידי מנהיגות-ניהול. תוכנית הקורס מחברת בין הפרקטיקה לתיאוריה, ובכך היא מבקשת לאפשר ללומדים להיחשף לפרספקטיבות נוספות להתבוננות על מעשים של מנהיגות, בעיתות אלו. תהליך למידה אישי וקבוצתי המסייע בידי הלומדים להעשיר את הידע התיאורטי ואת אסטרטגיות ההתמודדות הפרקטיות בסוגיות מרכזיות להן הם עשויים להידרש ולאלו המצויות בראש סדר יומם.

מפגשי הקורס יחולקו לשלושה צירים אשר יפרו זה את זה:

בציר הראשון - ייחשפו המשתתפים לתיאוריות מרכזיות בתחום המנהיגות ולהתפתחות המחקר במהלך המאה ה-20 וראשית המאה ה-21.

בציר השני - ושאר רוח בו, יוצגו מעשים של מנהיגות, יועלו לדיון חקרי מקרה המצויים בהלימה לנלמד בציר הראשון המשקפים התמודדות עם דילמות מנהיגותיות-ניהוליות הקשורות לעולמם של הלומדים. חקרי מקרה אלו יאפשרו בחינת קשת רחבה של אופני התמודדות בסוגיית השונות בארגונים בעלי אפיונים מגוונים ובשירות הציבורי בפרט.

בציר השלישי - תהליך הלמידה מזמין את המשתתפים לגבש את **חזונם האישי**, לבחון את מימושו בחזון הארגון דרכו הם מבקשים לפעול במגוון התנסויות אישיות. **פרקטיקות** שתכליתן לשכלל ולתרגל את יכולותיהם הניהוליות-המנהיגותיות כמו גם לבחינה רפלקטיבית של התפתחותם האישית, כאלו המבקשים לחולל שינוי באמצעות המגזר הציבורי.

נושאי הלימוד בקורס:

שאלת המנהיגות - מניהול למנהיגות: ראשיתה של המחשבה המנהיגותית הכרות עם התפתחות המחקר במנהיגות.

תופעת המנהיגות - גישות שונות של מנהיגות / תיאוריות בסיסיות של מנהיגות – הגדרות ומאפיינים; התפתחות תאוריות המנהיגות; מנהיגות ומינהל; מנהיגות כריזמטית, מעצבת ומתגמלת מנהיגות משתפת ומנהיגות אותנטית.

בין חזון אישי לחזון ארגוני

מנהיגות בעת משבר

הכשרה ופיתוח מנהיגות - תעשיית הכשרות במנהיגות

אירועים מכוננים כמעצבים את החזון הארגוני

מעשה של מנהיגות

בין ניהול למנהיגות במגזר הציבורי

נחישות וענווה – מנהיגות דרגה 5

מבחן התוצאה

מעגלי השפעה

דרכי ההוראה בקורס:

גישת הוראה-למידה סדנאית, המשלבת בין תיאוריה ופרקטיקה, שיחות עם מומחים ובעלי תפקידים מעולם העשייה, שאלונים אישיים, שימוש באמצעי ייצוג מוחשיים, דיונים בתוך הקבוצה, לצד אפשרויות לרפלקציה אישית וקבוצתית.

דרישות הקורס:

נוכחות חובה והשתתפות פעילה ותורמת, ביצוע מטלות והתנסויות, קריאת מאמרי החובה.

הערכת הסטודנטים – מרכיבי חובה בציון הסופי :

פרזנטציה "חקר מקרה"	40% מן הציון
הגשת עבודה מסכמת (אישי)	60% מן הציון

ציון מייטיב - עד 5 נקודות מן הציון הכללי בגין השתתפות פעילה, יצירתיות ויוזמה.

אנא שימו לב,

הפרזנטציות תתקיימנה במהלך החלק השני של הקורס.
מועד הגשת העבודה המסכמת עד שבועיים מיום הפרזנטציה ולא יאוחר מיום סיום הקורס.

חומרי למידה:

חובה:

1. דרי ד' (2023). מעשה מנהיגות. הוצ' מגנס.
2. דרי ד' (2009). מהות המנהיגות: שתי נקודות מבט. הד החינוך, 40-43.
3. חפץ, ר' ולינסקי, מ' (2007). מנהיגות במבחן. הוצ' ידיעות אחרונות, תל-אביב.

או בגרסה באנגלית:

Heifetz, R. A., & Linsky, M. (2002). *Leadership on the line*: Staying alive through the dangers of leading. Boston, MA: Harvard Business School Press.

4. פרנץ ג. וריוון ב. (1968). הבסיסים לכוח חברתי, בתוך: קרטרייט ד. וזנדר א., דינאמיקה קבוצתית, תל-אביב: יחדיו. כרך ב' עמ' 761-778.
5. קולינס ג'ים, *מנהיגות דרגה 5*. Harvard Business Review, ינואר 2001.

או בגרסה באנגלית:

Collins, J. *Level 5 Leadership*. Harvard Business Review, January 2001.

6. Almog-Bareket, G. The missing component in MBA programs: Management Decision, 49(10), pp.1600-1611. 2011.
7. Collins, J. (2005). *Good to Great and the Social Sectors* Switzerland: Springer. (pp. 103-118).

8. **Ronald A. Heifetz: Leadership, Adaptability, Thriving:**

<https://www.youtube.com/watch?v=CSZId1VIYxc>

9. **Marty Linsky - Adaptive Leadership**

[TEDxStCharles - Marty Linsky - Adaptive Leadership-Leading Change - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=TEDxStCharles-MartyLinsky-AdaptiveLeadership-LeadingChange)

10. Ten Leadership Theories in Five Minutes:

<https://www.youtube.com/watch?v=XKUPDUDOBVo>

רשות:

קריאת הרשות היא רשימה חלקית שתותאם ותורחב באופן פרטני ובהלימה לסוגיות שיועלו באמצעות חקרי המקרה.

1. גלדוול, מ' (2001). *נקודת המפנה: חשיבותם הגדולה של הדברים הקטנים*. תל-אביב, הוצ' ידיעות אחרונות.
2. דאקוורת, א' (2017). גריט. הוצ' מטר.
3. כ"ץ, נ' (1999). הגדרת חזון והנחתו – אבן היסוד למנהיגות איכותית. בתוך: א' גונן וא' זכאי (עורכים), *מנהיגות ופיתוח מנהיגות*, עמ' 133-146, הוצ' משרד הביטחון.
4. לוי, ע' (2008). *ניהול ומנהיגות - שינוי וחידוש*. 271-281, תל-אביב, הוצ' רימונים.
5. פופר, מ' (1996). *על מנהלים כמנהיגים*. , תל-אביב, הוצ' רמות.
6. פופר, מ. ורונו, א. (1989). *על המנהיגות*. תל אביב, הוצ' משרד הבטחון.
7. פוקס, ש' שפּלר, י' ומרום, ד' (עורכים). (2006). *מדברים חזון*. ירושלים, כתר וקרן מנדל. או בגרסה האנגלית:

Fox, S., Scheffler, I., & Marom, D. (editors). (2003). *Visions of Jewish Education*. Cambridge University Press.

8. קולינס, ג' פוראס, ג' (1995). *לנצח נבנו*. תל אביב, הוצ' פקר. או בגרסה האנגלית:

1. Collins, J., & Porras, J. (1994). *Built to last: Successful habits of visionary companies*. New York, Harper-Collins.
2. Allen, R. (1995). *On a clear day you can have a vision: A visioning model for everyone*. *Leadership and Organization Development Journal*, 16(4), pp 39-44.
3. Almog-Bareket, G. (2016). **Social Entrepreneurship and Social Learning: The View from Mount Nebo**. In A. Habisch, & R. Schmidpter, *Cultural Roots of Sustainable Management- Practical Wisdom and Corporate Social Responsibility*
4. Bennis, W. (1989). **On becoming a leader, reading mass**: Addison weisey. Chapter 8- Getting people on your side.
5. Berson, Y., Shamir, B., Avolio, B. J., & Popper, M. (2001). **The Relationship Between Vision Strength, Leadership Style, and Context**. *The Leadership Quarterly*, 12, 53-73.
6. Bloom, P. N., & Brett, R. S. (2010). **Identifying the drivers of social entrepreneurial impact: an exploratory empirical study in Scaling Social Impact – new thinking ed**. Bloom P. N., & Skloot E. New York: Palgrave Macmilian.
7. Collins, J. (2001). *Good to Great*. New York: Harper-Collins.
8. Collins, J. (2001b). Level 5 leadership: The triumph of humility and fierce resolve. *Harvard Business Review*, 79, 66–76.
9. Chance, E. W. (1992). *Visionary leadership in schools: Successful strategies for developing and implementing an educational vision*. Springfield, IL: Charles C. Thomas.
10. Crozier, Michel & Erhard, Friedberg, (1980). *Actors and Systems-The Politics of Collective Action*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

11. Greenberg, G. A., & Baron R. A. (1999). *Behavior in organizations, Understanding and Managing the Human Side of Work*. Prentice Hall International. Chapter 11 – Power & Politics, Chapter 12 – Leadership, Chapter 16 – Canaging Organizational Change.
12. Handy, C. (2004). *The New Alchemists*. United Kingdom: Hutcinson.
13. Light, C. Paul, (2011), *Driving Social Change*, John Wiley & Sons, New Jersey.
14. Manasse, A. L. (1986). **Vision and leadership: Paying attention to intention**. *Peabody Journal of Education*, 63, 150-173.
15. Nanus, B. (1992). *Visionary leadership: Creating a compelling sense of direction for your organization*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
16. Nelson, T. (2003). **The persistence of founder influence: Management, ownership, and performance effects at initial public offering**. *Strategic Management Journal*, 24, 707-724.
17. Raynor, M. E. (1998). **That vision thing: Do we need it?** *Long Range Planning*, 31, 368-376.
18. Senge, P. (2006). Shared vision. In P. Senge, *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*, pp. 205-232. New York: Bantam-Doubleday.
19. Simon, H. A. (1997). *Administrative Behavior*. New York: The free press.
20. Shein, E. H. (1992). *Organizational culture and leadership: a dynamic view*. San Francisco: Jossey-Bass. Chapter 1 – Defining Organizational.
21. Yukl, G. A. (1994). *Leadership in Organizations*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice Hall. Leadership, Chapter 12 – Transformational & Cultural Leadership.

Jim Collins's Top 10 Rules for Success

<https://www.youtube.com/watch?v=Cu1WZoikY5M>

Ronald Heifetz: The nature of adaptive leadership

[Ronald Heifetz: The nature of adaptive leadership - YouTube](#)

11. החלטה מספר 1653 של הממשלה מיום 10.07.2016 - "עתודות לישראל" - תכנית אסטרטגית לבניית עתודות הון אנושי למגזר משרתי הציבור בישראל

<https://atudot.gov.il/about/govdes1653>

סרטים:

רשימת הסרטים הרלוונטיים שתעדכן בסמיכות למועד פתיחת הקורס.

[סיפור הגבורה של הרבש"צית מניר עם - עובדה מלחמת חרבות ברזל | קטעים קצרים | 12+](#)
(mako.co.il)

1. **פורסט גאמפ** (Forrest Gump) (פרמאונט, 1994)

2. **העזרה** (The Help) (Touchstone Pictures, 2011)

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד. 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914 ●

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

3. פאץ אדמס (Patch Adams) (1998, Bungalow 78 Blue Wolf)
 4. איירין ברקוביץ (Erin Brockovich) (2000, Universal Pictures, Columbia Pictures, Jersey Films)
 5. פרשת המים (Dark Waters) (2019, Focus Features)
 6. הארייט: הדרך אל החופש (HARRIET) (2019, Focus Features)
-

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' הקורס: 68520126 (בחירה)

שם הקורס: מו"פ בתעשייה ובמגזר הציבורי – R&D in the industry and the public sector

שם המרצה: ד"ר גלעד גולוב

תיאור הקורס

מהו מחקר ופיתוח? כיצד הפכה מדינת ישראל ל-Startup nation? איך נוכל להמשיך לשמור על היתרון התחרותי שלנו? הקורס יעסוק ביזמות, חדשנות, מחקר ופיתוח. בקורס נלמד את התהליכים המובילים את ההתפתחות האנושית עם דגש על טכנולוגיה, מדע, המצאות, וקנין רוחני. במהלך הקורס יתנסו הסטודנטים בסימולציה של ביצוע פרויקט מו"פ וירדו לעומקם של מקורות החדשנות באירגונים. הקורס יעסוק בחדשנות בכל תחומי התעשייה השירותים במגזר הציבורי, לרבות תעשייה מסורתית, חינוך ועוד.

מטרת הקורס:

הקניית ידע מעשי ותאורטי בתחום ניהול ותפקוד מערכות העוסקות מו"פ בתעשייה, בשירותים ובמגזר הציבורי

נושאי הקורס

מפגש	נושאי המפגש	פרוט
1	הקדמה ורקע – מקורות הקידמה	מקורות הקידמה -סקירה על ההתפתחות הטכנולוגית של האנושות, תנאי בסיס למו"פ
2	מונחי בסיס	מונחי בסיס בתחום החדשנות, יזמות, מו"פ, - שילוב במבנה החברה/תאגיד ציבורי
3	אסטרטגיה מקדמת חדשנות	אסטרטגיה – קביעת המדיניות האסטרטגית של החברה/תאגיד ציבורי בשילוב תהליכים מקדמי מו"פ
4	אפיון מוצרים ותהליכי מו"פ	ניתוח ואפיון מוצרים ותהליכים לסוגי החדשנות השונים לרבות חלוקה ודוגמאות – חדשנות מהפכנית/אבולוציונית
5	גיוס מימון	מימון, גיוסי כספים ומנגנוני ניהול סיכונים בהשקעות בפרויקטי מו"פ ובחברות הזנק, מודלים אנליטיים לניהול סיכונים בהשקעות בחדשנות טכנולוגית
6	תפקיד המו"פ במחזוריות חיי המוצר	מודל מחזוריות חיי המוצר או הטכנולוגיה והשילוב שלו עם האצת החדשנות ותפקיד המו"פ בחברה/תאגיד ציבורי

7	מנהיגות מקדמת מו"פ וחדשנות מדיניות תמיכה ממשלתית ובינלאומית	תפקיד הדירקטוריון/המנכ"ל/ההנהלה בייזום, קידום וביצוע מדיניות חדשנות ומו"פ בחברה/תאגיד ציבורי ומדיניות תמיכה ממשלתית ובינלאומית במו"פ.
8	חברות מופת	ניתוח חברות מופת בתחום החדשנות הטכנולוגית והמו"פ. ניתוח מיזמים שכשלו. מודלים אנליטיים לקביעת רמת ההשקעה בחדשנות טכנולוגית הנדרשת בחברות שונות
9	מניעת זליגת ידע	הגנה על פירות הידע בחברה/תאגיד ציבורי
10	מצגות סטודנטים	הצגת הפרויקטים שבוצעו ע"י הסטודנטים
11	תחזיות לעתיד	מה צופן לנו העתיד, בניית תחזיות טכנולוגיות סיכום הקורס והשלמות

דרישות הקורס:

1. עבודה בנושא פרויקט בתחום המו"פ (30% מהציון הסופי)
2. נוכחות בשתי הרצאות בהן הסטודנטים יציגו את העבודות.
3. עבודה אישית מסכמת (70% מהציון הסופי).

למשרתים במילואים

למשרתי המילואים, בני זוג של משרתים עם ילדים צעירים, קבע וחובה המעורבים במלחמה.

- ציון העבודה הקבוצתית בנושא פרויקט בתחום החדשנות יהיה **ציון מגן בלבד** (יכלול בחישוב הציון הסופי רק אם יהיה גבוה מהציון של העבודה האישית)
- אין חובת נוכחות למשרתי המילואים בני זוגם.

ביבליוגרפיה

1. Akhilesh, K. B. (2014). *R & D Management*. New Delhi: Springer.
2. Jain, R., Triandis, H. C., & Weick, C. W. (2010). *Managing research, development and innovation: Managing the unmanageable* (Vol. 34). John Wiley & Sons.
3. Maital, S., & Seshadri, D. V. R. (2012). *Innovation management: strategies, concepts and tools for growth and profit*. SAGE Publications India.
4. Richard, C. D., & Byers, T. (2005). *Technology ventures: from idea to enterprise*.

באר שבע, שד' בן גוריון 1 • ת.ד 653 באר-שבע 8410531 • טל': 08-6477914

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

5. Roussel, P. A., Saad, N. K., & Erickson, T. J. (1991). Third generation R&D, Arthur D. *Little Inc.*, *Harvard Business School Press, Boston*.
6. Wingate, L. M. (2014). *Project management for research and development: guiding innovation for positive R&D outcomes*. CRC press.

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' קורס: 685-2-0078 (בחירה)

שם הקורס: מדינת הרווחה ומדיניות ציבורית

שם המרצה: ד"ר חן שרוני

דוא"ל: cheni@post.bgu.ac.il

תיאור הקורס:

מדינת הרווחה עוברת שינויים דרמטיים בעשורים האחרונים. אחת המגמות הבולטות היא נסיגתה של מדינת הרווחה וצמצום רשת הביטחון הסוציאלי. עם זאת, השיח הציבורי רווי עירוב מושגים וטיעונים אשר מקשים על גיבוש מדיניות ציבורית שיטתית. בנוסף, קיים פער בין עמדות הציבור בנושא למדיניות בפועל. מטרת הקורס להקנות כלים להבנה וניתוח של מדינת הרווחה המודרנית והמדיניות הציבורית שמעצבת אותה ומושפעת ממנה. ברמה התיאורטית, הקורס יבחן את הגישות המרכזיות לניתוח מדינת הרווחה, בעיקר במסגרת גישת המוסדות החדשה. ברמה האמפירית, נדון בנושאים כמו: שוק העבודה והפרטות ובתחומים ספציפיים כמו חינוך, בריאות ופנסיה. חלקו השלישי של הקורס יעסוק בהתפתחות ונסיגת מדינת הרווחה בישראל.

נושאי הקורס:

1. מסגרת תיאורטית- כלכלה פוליטית, מוסדות חדשה.
2. היבטים היסטוריים ופילוסופיים של מדינת הרווחה.
3. מודלים של מדינות רווחה בעולם.
4. מגמות ותהליכים בהתפתחות מדינת הרווחה המודרנית ונסיגתה בעשורים האחרונים- גלובליזציה, הפרטה, ארגוני עובדים.
5. עמדות הציבור לגבי מדינת הרווחה והקשר בין עמדות הציבור לגבי מדיניות רווחה לבין המדיניות בפועל.
6. תחומים ספציפיים במדינת הרווחה בישראל – בריאות, פנסיה, חינוך, שירותי רווחה.
7. מדינת הרווחה בישראל – התפתחויות וטיעונים מרכזיים.

דרישות הקורס:

- קריאה שוטפת של החומר הביבליוגרפי.
- הגשת תרגיל עד סוף הסמסטר במתכונת של ניתוח אירוע.
- תרגילי כיתה (עובר/לא עובר).
- בחינה מסכמת – מבחן בית

הרכב הציון:

- 20% תרגיל מסכם
- 10% תרגילי כיתה קבוצתיים
- 70% בחינה מסכמת – מבחן בית

ביבליוגרפיה – בהתאם לשיעורים (פריטי החובה מסומנים ב-*)

שיעור 1 – מושגי יסוד: מהי מדינת הרווחה?

*דורון, א. (1985). *מדינת הרווחה בעידן של תמורות*. ירושלים: מאגנס. 1-7.

Pierson, P. (2001). Introduction. In: P. Pierson (ed.), *The New Politics of the Welfare State*. Oxford: Oxford University Press.

שיעור 2 – הגישה המוסדית

Streeck, W. & Thelen, K., (2005). Introduction: Institutional change in advanced political economies. In: W. Streeck & K. Thelen (eds.), *Beyond Continuity: Institutional Change in Advanced Political Economies*. Oxford: Oxford University Press.

שיעור 3 – היסודות הפילוסופיים וההיסטוריים ומודלים של מדינות רווחה

*דורון, א. (1985). *מדינת הרווחה בעידן של תמורות*. ירושלים: מאגנס. פרק ב'.

תרשיש, נ. (2017). *מדינת רווחה בראייה משווה: כיצד להגדיר את ישראל?* ירושלים: מרכז טאוב.

Esping-Andersen, G. (1999). *Social Foundations of Postindustrial Economies*. New York: Oxford University Press. Chapters 5.

שיעור 4 – תהליכים מרכזיים: הפרטות, גלובליזציה

דורון, א. (2003). משטר הרווחה במדינת ישראל: מגמות השינוי והשלכותיהם החברתיות. *סוציולוגיה ישראלית*, ה', 417-423.

Pierson, P. (1995). *Dismantling the Welfare State*. Cambridge: Cambridge University Press. Pp. 1-26, 39-50, 164-182.

שיעור 5 – עמדות הציבור בנושא מדיניות רווחה והקשר בין עמדות למדיניות

*מזרחי ש. ושרוני, ח. (2015). *העדפות הציבור לגבי חלוקה מחדש בראי הסיכון התעסוקתי*. נייר מחקר. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי.

Bartels, L. M. (2008). *Unequal Democracy: The Political Economy of a New Gilded Age*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Gilens, M., & Page, B. I. (2014). Testing theories of American politics: Elites, interest groups, and average citizens. *Perspectives on Politics*, 12(3): 564-581.

שיעור 6 – הפרטות

*גלנור, י. ופז-פוקס, א. (2013). *מדיניות ההפרטה בישראל*. ירושלים: מכון ון-ליר.
מרון, א. (2012). הפרטת המדינה או עיצובה מחדש? המקרה של תכנית ויסקונסין בישראל. *ביטחון סוציאלי*, 90, 51-79.

Hacker, J. S. (2004). Privatizing risk without privatizing the welfare state: The hidden politics of social policy retrenchment in the United States. *American Political Science Review* 98: 243-260.

שיעור 7 – שוק העבודה וארגוני עובדים

*גרינברג, ל. (1996). עובדים חזקים עובדים חלשים: זרמים בכלכלה הפוליטית הישראלית 1967-1994. *תניאוריה וביקורת* 9: 61-80.

שיעור 8 – מדינת הרווחה מנקודת מבט מגדרית

*שנקר-שרק, ד. (2010). פוליטיקה של החלשה: משטר הרווחה הישראלי מפרספקטיבה מגדרית. בתוך ח' כץ וא' צפדיה (עורכים). *מדינה מפקירה מדינה משגיחה*. ת"א: רסלינג. 233-248. נמצא בספרית מדעי החברה. 233-245.

להט, ל., שרוני, ח. וסנד, א. (2023). דפוסי השימוש בזמן, העדפות של שימוש בזמן והבדלים בין גברים ונשים: ממצאים מהקשר הישראלי. *ביטחון סוציאלי*, 120.

שיעור 9 - פנסיה

*יוסף, ר. וספיבק, א. (2008). *עולם הפנסיה החדש אחרי המפץ של 2003*. ירושלים: מכון ון-ליר.
זיסברג, ל. (2020). מה זה שחור וניצב בפתח? האם הסדרי הפנסיה והפרישה החדשים בישראל מסמנים את הופעתו של מעמד עניים חדש? – מאמר דעה. *ביטחון סוציאלי*, 109.

שיעור 10 – בריאות

*פילק, ד. (2000). הפרויקט הניאו-ליברלי ותהליך ההפרטה של מערכת הבריאות. בתוך: מ. מאוטנר (עורך). *צדק חלוקתי בישראל*. תל אביב: רמות. עמודים: 375-391.

דורון, א. (2020). כמה מחשבות על המשבר במערכת הבריאות: מאמר דעה. *ביטחון סוציאלי*, 110.

שיעור 11 – שיעור מסכם

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' הקורס: 685-2-0148 (בחירה – קורס מרוכז)

שם הקורס: ניהול עסקי של המערך הפנסיוני בישראל
Business Management of the Pension Plans in Israel

שם המרצה: פרופ' רמי יוסף

דואר אלקטרוני: ramiyo@som.bgu.ac.il

משך הקורס: 3 שעות סמסטריאליות מועבר כקורס מרוכז.

תאריכי הקורס המרוכז: 26.5, 27.5, 29.5, 30.5, 3.6, בין השעות 09:00-16:00.

מטרת הקורס להכיר לסטודנט את מערך הפנסיה והגמל בישראל לאור כל הרפורמות שעבר הענף הפנסיוני בישראל, והקניית הכלים העסקיים הניהוליים החיוניים לניהול חוזי פנסיה וגמל בשוק ההון בישראל.

The purpose of this course is to acknowledge the student the structure of the Israeli pension market as well as the management techniques of pension contracts evaluations.

מטרות הקורס:

לקורס שלוש מטרות בסיסיות:

1. הכרת מבנה הרובד הראשון- קצבאות המוסד לביטוח לאומי.
2. הכרת השוק הפנסיוני בישראל על כל רבדיו.
3. הקניית הכלים הדרושים לחישובי פנסיות.

שיטת ההוראה:

הקורס משלב הרצאות, ועבודה מסכמת.

ביבליוגרפיה:

1. חוק חוזה ביטוח לאומי.
2. תקנות המוסד לביטוח לאומי.
3. גילון יעקוב. וינרב משה. (1992). **ביטוח חיים** - מהדורה חמישית. לשכת סוכני הביטוח בישראל. ג. 1458828-1
4. כהנא יהודה. (1988). **ביטוח החיים הפנסיה והגמל בישראל**. הוצאת עתרת. (HG 4028.S3K3)
5. מאמרים ופרסומים אקדמיים שיינתנו במהלך הקורס כחובת קריאה.

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

6. תקנון קרן הפנסיה "עמיתים".
7. תקנות פנסיה תקציבית- נציבות שירות המדינה.
8. חוזרי האוצר, פסיקות משפטיות, דוחות ופרסומים בנושא.

מטלות הקורס:

הציון נקבע בהתבסס על שני מרכיבים:

- עבודה להגשה 20%- חובה.
- מבחן מסכם 80%.

פרק א' – רובד 1- קצבאות המוסד לביטוח לאומי

- קצבאות המוסד לביטוח לאומי לפי ענפים.
- נכות מעבודה.
- נכות כללית.
- שארים.
- תלויים.
- קצבאות זקנה.
- סיעוד.

פרק ב' – רובד 2- מבוא

8. מבוא, מושגים בסיסיים.
9. קרנות השתלמות, קופות גמל.
10. חוק פיצויי פיטורין וסעיף 14 לחוק.
11. חוק פנסית חובה בישראל.
12. קרנות הפנסיה הותיקות והחדשות.
13. ביטוח מנהלים- מבוא.
14. ביטוח סיעודי,
15. ביטוח אובדן כושר.

פרק ג' – הרובד הפנסיוני השני בישראל בהרחבה

16. פנסיית יסוד.
17. פנסיה מקיפה.
18. פנסיה תקציבית.
19. ביטוחי מנהלים.
20. יתרונות וחסרונות של פנסיה מקיפה וביטוחי מנהלים.
21. הרפורמות בענף הפנסיה בישראל ומבנה הענף הפנסיוני לאור הרפורמות.
22. חוק פנסיית חובה בישראל.
23. עקרונות התמחור הפנסיוני וחישוב זכויות העמיתים.
24. פנסיית שארים, נכות וזקנה וחישוב זכויות העמיתים עפ"י תקנון קרן הפנסיה.
25. בניית תיק פנסיוני אופטימאלי.

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מספר קורס: 685-2-158 (בחירה)

שם המרצה: ד"ר תהילה קלעגי

שעות קבלה: יום ג' 12:30 בתיאום מראש kalagy@bgu.ac.il

תיאור הקורס:

בעשורים האחרונים אנו עדים לעליה ניכרת בהיקפם של ארגוני המגזר השלישי, במקביל לביסוסה של חברה אזרחית האמונה על קשת רחבה של יוזמות חברתיות. במהלך הקורס נעריך באופן בקורתי תיאוריות ומונחים מרכזיים בתחום החברה האזרחית והמגזר השלישי. כמו כן נסקור את התפתחותם ההיסטורית, מרחב פעילותם, ותפקידיהם בפרספקטיבה בינלאומית. נתמקד בהערכת תפקוד ותפוקת ארגוני המגזר השלישי באמצעות בחירה של ארגון וניתוח באמצעות המודלים שילמדו בכיתה.

תהליך הלמידה בקורס משלב הוראה פרונטלית לצד ביצוע פרויקט ייחודי בשיתוף מנהלי ארגונים במגזר השלישי. הניסיון והידע של המנהלים בשילוב הכלים התיאורטיים והיישומיים שהסטודנטים ירכשו בקורס, יסייעו בבחינת הדרכים לטיוב פעילות הארגון. בסיום הקורס יתקיים כינוס משותף לסטודנטים ולארגונים בו יוצגו תוצרי הפרויקט.

דרישות הקורס:

1. השתתפות פעילה בדיונים בכיתה וקיום פגישות בארגונים
2. הצגת הארגון ומתווה ראשוני לפרויקט 20%
3. הכנת פוסטר והצגתו בכינוס ודו"ח מסכם: 80%

****מפרט והנחיות מדויקות לבניית המהלך המעשי והכנת הפוסטר לכנס הגמר יחולקו בשיעור הראשון****

נושאי הקורס ורשימה ביבליוגרפית:

** הפריטים המסומנים בכוכבית הינם פריטי חובה

שיעור 1: מבוא- תיאוריות ומונחים מרכזיים בתחום החברה האזרחית

החברה האזרחית: הגדרת מרחב פעילות, תפקידים, משמעות והתפתחויות היסטוריות באזורים שונים בעולם

Gidron, B. (2020). Third Sector. In: List, R., Anheier, H., Toepler, S. (eds) International Encyclopedia of Civil Society. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-99675-2_48-1

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

שיעור 2: המגזר השלישי - רקע תיאורטי ומאפיינים

1. המגזר השלישי – מסגרות מושגיות
א. תיאוריות ברמת הפרט: אלטרואיזם, פילנתרופיה והתנדבות
ב. תיאוריות ברמה המערכתית: מדינת רווחה, כשלי הממשלה, כשל השוק, כשלי חוזה, תלות הדדית וחברה אזרחית
2. התפתחות ומגמות עכשוויות המגזר השלישי בישראל

חוק העמותות, תש"ם – 1980, נבו הוצאה לאור בע"מ מאגר המשפטי ישראלי.
שמיד, ה. ורודיך-כהן, א. (2010). פילנתרופיה בישראל, ביטחון סוציאלי, 83 : 5-18.
Anheier, H. K., & Seibel, W. (Eds.). (2013). The third sector: Comparative studies of nonprofit organizations (Vol. 21). Walter de Gruyter** .

שיעור 3: ארגוני המגזר שלישי - מיפוי, מאפיינים ותפקידים

1. יזמות חברתית- ניתוח דרכי פעולה- ניתוח SWOT לארגונים חברתיים (חוזקות- חולשות, הזדמנויות- איומים)
2. כלים לזיהוי סוגיות רלוונטיות ופתיחת תכניות חדשות
3. מערך השיקולים הכלכליים והחברתיים והערכת כדאיות התוכניות הקיימות
4. אקטיביזם חברתי בחברות קולקטיביסטיות

Keohane, G.L. (2013). Social Entrepreneurship for the 21st Century: Innovation Across the Nonprofit, Private, and Public Sectors, McGraw-Hill Education .

Ferlie, E., & Ongaro, E. (2022). Strategic Management in Public Services Organizations: Concepts, Schools and Contemporary Issues (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003054917>

שיעור 4: מפגש ראשון בעמותה- היכרות ואיסוף נתונים ראשוניים על הפרויקט (פרטים בדף ההנחיות)

שיעור 5: הממשק בין אלכ"רים, ממשל והמגזר העסקי

דניאל ג.נ. וויסהוט, (2019), שיתוף פעולה בין ארגונים ללא כוונות רווח- ברכה וקללה, מקבץ : כתב העת הישראלי להנחיה ולטיפול קבוצתי, כרך 24, חוברת 2 (דצמבר 2019), (16 pages) 83-97 pp.

<https://www.jstor.org/stable/26956429>

שמעוני, ב. (2010). מה המדינה מצפה מעצמה? – פילנתרופיה חדשה וממשלה בישראל : נקודת המבט של תורמים גדולים מהמגזר העסקי, ביטחון סוציאלי, 83 : 137-160. **

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914 ●

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

שיעור 6: חלק א' - הרצאת אורח/ת

חלק ב' - הצגה ראשונית של מתווה הפרויקט וקבלת משוב להמשך הפעילות

שיעור 7: מפגש (2) משותף בין הארגונים לבין הסטודנטים

שיעור 8-9: מדיניות הממשלה והשלטון המקומי כלפי המגזר השלישי

1. הגישות התיאורטיות המרכזיות בהבנת היחסים בין המגזר השלישי לממשלה.
2. סביבת המדיניות בה פועל המגזר השלישי בישראל - רקע ותהליכים
3. תהליכי שינוי במדיניות הממשל בישראל ביחס למגזר השלישי

Birkland, T. A. (2001), An introduction to Policy Process: theories, concepts, and models of public policy making, New-York, M.E. Sharpe, pp. 3-48, 194-229. **

שיעור 10: מבט השוואתי על ארגוני מגזר שלישי בקרב מקרי בוחן מהחברה הישראלית

Anheier, H. K., & Seibel, W. (Eds.). (2013). *The third sector: Comparative studies of nonprofit organizations* (Vol. 21). Walter de Gruyter. **

שיעור 11: הצגת הפוסטרים בכנס הסיום

שיעור אחרון לקורס בו נסכם את הסמסטר ואת תוצרי הפרויקטים. כלל הסטודנטים יציגו את הפוסטר שביצעו יחד עם העמותה לאורך הקורס, לכל הצגה יוקדשו 7 דק+ 3 דק לשאלות. בכנס המסכם יקחו חלק דיקן הפקולטה לניהול, ראש המחלקה, מנכ"לי הארגונים ואורחים נוספים.

.

בהצלחה רבה!

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מס' הקורס: 68520126 (בחירה)

שם הקורס: מו"פ בתעשייה ובמגזר הציבורי – R&D in the industry and the public sector

שם המרצה: ד"ר גלעד גולוב

תיאור הקורס

מהו מחקר ופיתוח? כיצד הפכה מדינת ישראל ל-Startup nation? איך נוכל להמשיך לשמור על היתרון התחרותי שלנו? הקורס יעסוק ביזמות, חדשנות, מחקר ופיתוח. בקורס נלמד את התהליכים המובילים את ההתפתחות האנושית עם דגש על טכנולוגיה, מדע, המצאות, וקנין רוחני. במהלך הקורס יתנסו הסטודנטים בסימולציה של ביצוע פרויקט מו"פ וירדו לעומקם של מקורות החדשנות באירגונים. הקורס יעסוק בחדשנות בכל תחומי התעשייה השירותים במגזר הציבורי, לרבות תעשייה מסורתית, חינוך ועוד.

מטרת הקורס:

הקניית ידע מעשי ותאורטי בתחום ניהול ותפקוד מערכות העוסקות מו"פ בתעשייה, בשירותים ובמגזר הציבורי

נושאי הקורס

מפגש	נושאי המפגש	פרוט
1	הקדמה ורקע – מקורות הקידמה	מקורות הקידמה -סקירה על ההתפתחות הטכנולוגית של האנושות, תנאי בסיס למו"פ
2	מונחי בסיס	מונחי בסיס בתחום החדשנות, יזמות, מו"פ, - שילוב במבנה החברה/תאגיד ציבורי
3	אסטרטגיה מקדמת חדשנות	אסטרטגיה – קביעת המדיניות האסטרטגית של החברה/תאגיד ציבורי בשילוב תהליכים מקדמי מו"פ
4	אפיון מוצרים ותהליכי מו"פ	ניתוח ואפיון מוצרים ותהליכים לסוגי החדשנות השונים לרבות חלוקה ודוגמאות – חדשנות מהפכנית/אבולוציונית
5	גיוס מימון	מימון, גיוסי כספים ומנגנוני ניהול סיכונים בהשקעות בפרויקטי מו"פ ובחברות הזנק, מודלים אנליטיים לניהול סיכונים בהשקעות בחדשנות טכנולוגית
6	תפקיד המו"פ במחזוריות חיי המוצר	מודל מחזוריות חיי המוצר או הטכנולוגיה והשילוב שלו עם האצת החדשנות ותפקיד המו"פ בחברה/תאגיד ציבורי

7	מנהיגות מקדמת מו"פ וחדשנות מדיניות תמיכה ממשלתית ובינלאומית	תפקיד הדירקטוריון/המנכ"ל/ההנהלה בייזום, קידום וביצוע מדיניות חדשנות ומו"פ בחברה/תאגיד ציבורי ומדיניות תמיכה ממשלתית ובינלאומית במו"פ.
8	חברות מופת	ניתוח חברות מופת בתחום החדשנות הטכנולוגית והמו"פ. ניתוח מיזמים שכשלו. מודלים אנליטיים לקביעת רמת ההשקעה בחדשנות טכנולוגית הנדרשת בחברות שונות
9	מניעת זליגת ידע	הגנה על פירות הידע בחברה/תאגיד ציבורי
10	מצגות סטודנטים	הצגת הפרויקטים שבוצעו ע"י הסטודנטים
11	תחזיות לעתיד	מה צופן לנו העתיד, בניית תחזיות טכנולוגיות סיכום הקורס והשלמות

דרישות הקורס:

4. עבודה בנושא פרויקט בתחום המו"פ (30% מהציון הסופי)
5. נוכחות בשתי הרצאות בהן הסטודנטים יציגו את העבודות.
6. עבודה אישית מסכמת (70% מהציון הסופי).

למשרתים במילואים

למשרתי המילואים, בני זוג של משרתים עם ילדים צעירים, קבע וחובה המעורבים במלחמה.

- ציון העבודה הקבוצתית בנושא פרויקט בתחום החדשנות יהיה **ציון מגן בלבד** (ייכלל בחישוב הציון הסופי רק אם יהיה גבוה מהציון של העבודה האישית)
- אין חובת נוכחות למשרתי המילואים בני זוגם.

ביבליוגרפיה

7. Akhilesh, K. B. (2014). *R & D Management*. New Delhi: Springer.
8. Jain, R., Triandis, H. C., & Weick, C. W. (2010). *Managing research, development and innovation: Managing the unmanageable* (Vol. 34). John Wiley & Sons.
9. Maital, S., & Seshadri, D. V. R. (2012). *Innovation management: strategies, concepts and tools for growth and profit*. SAGE Publications India.
10. Richard, C. D., & Byers, T. (2005). *Technology ventures: from idea to enterprise*.

11. Roussel, P. A., Saad, N. K., & Erickson, T. J. (1991). Third generation R&D, Arthur D. *Little Inc.*, *Harvard Business School Press, Boston*.
 12. Wingate, L. M. (2014). *Project management for research and development: guiding innovation for positive R&D outcomes*. CRC press.
-

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול ומדיניות ציבורית
תשפ"ד סמסטר ב

מדיניות חברתית במערכות ציבוריות בישראל (נייר מדיניות)

Social Policy in the Public Sector in Israel

מס' קורס: 685-2-1411 (סמינר)

שם המרצה: ד"ר תהילה קלעגי

שעת קבלה: יום ג' 12:30, בתיאום מראש

kalagy@bgu.ac.il

זרישות קדם: הקורס שיטות מחקר

מטרות הקורס

מטרת הקורס ללמוד ולבחון סוגיות שונות במדיניות החברתית במערכות ציבוריות בישראל, על רקע התאוריות הקיימות ועל רקע התנאים הספציפיים של המדינה. במהלך השיעורים נעסוק בתהליך של ניתוח מדיניות, תוך התמקדות בשלבים השונים של התהליך, לרבות: זיהוי השחקנים המעורבים בתהליך העבודה, הגדרת הבעיה והאתגרים, זיהוי חלופות, והכרעה ביניהן. התוצר הסופי של הקורס הינו כתיבת נייר מדיניות תוך בחירה של סוגיית ליבה הניצבת באחת ממערכות הציבוריות בישראל.

The goal of this course is to study and examine different aspects of the social policies of the State of Israel, in light of the existing theory and the specific circumstances of the State of Israel: short- and long-term goals, historical trends, economic and social gaps, the problem of poverty, gaps between regions, government policies regarding the advancement of education, welfare policies, and challenges in the planning and management of public policy among unique. During the class sessions, we will engage in the process of policy analysis, with a focus on the different phases of that process, including the identification of the actors involved in the work process, the definition of the problem and the challenges, the identification of alternatives, and the process of distinguishing between those alternatives. For the final project for this course, students will be asked to write a policy paper on a core issue (of their choice) facing one of the public systems in Israel.

נושאי הקורס

- הקונטקסט, השחקנים וקביעת סדר יום
- תופעות בלתי מתוכננות והגדרת האתגרים והבעיות
- חלופות מדיניות
- יעדים לטווח קצר ולטווח ארוך
- מגמות חברתיות היסטוריות ותכנון מדיניות
- הערכת ניתוח מדיניות במוסדות לאומיים
- התערבות (אי) ממשלתית במנעד רחב של בעיות ציבוריות

באר שבע, שד' בן גוריון 1 ● ת.ד 653 באר-שבע 8410531 ● טל': 08-6477914

דוא"ל: fom.ppmc@bgu.ac.il

- בין המצוי לבין הרצוי- מדיניות בישראל ובמדינות מפותחות
- הערכה ובקורת של תכניות מדיניות במגוון מוסדות ממשלתיים
- אתגרים בתכנון וניהול מדיניות ציבורית בקרב אוכלוסיות ייחודיות

חובות הקורס

בנוסף להרצאות הכיתה, יידרשו הסטודנטים לקריאה של מאמרים כלליים בנושאי הקורס.

מרכיבי הציון הסופי בהתייחס למטלות הקורס

- גיבוש הבעיה הנבחרת בהתאם לרשימת הסוגיות שיוצגו בתחילת הקורס : הגדרת הסוגייה הנבחרת ואיתור מקורות רלוונטים 40%
- הצגת התוצר הסופי : איסוף חומרים אמפיריים וניתוח החלופות וכתובת נייר המדיניות והצגתו בכיתה 60%

ביבליוגרפיה

קריאת החובה מסומנת ב*

לוי, י. (2023). **כיצד לכתוב נייר מדיניות**. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. *

Weimer, D. and Vining, A., (2011). **Policy Analysis Concepts and Practice**. 5th Edition, Pearson Education Inc. (Chapter 2: What is Policy Analysis + Chapter 8: Limits to Public Intervention). *

Paul Cairney (2023) The politics of policy analysis: theoretical insights on real world problems, *Journal of European Public Policy*, 30: 9, 1820-1838. DOI: 10.1080/13501763.2023.2221282. *

קרמניצר, מ., סוליציאנו-קינן, ר. (2020). **מידתיות וניתוח מדיניות: דיון אינטגרטיבי**. המכון הישראלי לדמוקרטיה. *

יוסף בנישתי, י. ומזרחי, מ. (2021). **אחריות ציבורית, ממשליות ושינוי מוסדי מקומי: ניתוח השוואתי של תהליכים והחלטות סטטוטוריות בתחום התכנון והבנייה**. המרכז לניהול ומדיניות ציבורית אוניברסיטת חיפה.

"היערכות הרשויות המקומיות לטיפול בנפגעי חרדה בשעת חירום". **מבקר המדינה | דוח ביקורת מיוחד | התשפ"א-2021**.

בלס, נ. (2015). "אי שוויון במערכת החינוך : מי מתנגד ומי נהנה מהפערים?" בתוך וייס, א. וצ'רניחובסקי, ד. (עורכים). **דוח מצב המדינה 2015**. ירושלים : מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, עמ' 437-470.

Benzeval, M., Bollinger, C. R., Burton, J., Crossley, T. F., & Lynn, P. (2020). The representativeness of understanding society. Institute for Social and Economic Research.

דהן, מ. (2016). אפקטיביות הממשלה בישראל במבט בינלאומי משווה. מחקר מדיניות 114. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה, עמ' 9-61.

טישלר, א. וחדד, ש. (2011). צבא חובה לעומת צבא מקצועי. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה.

משרד האוצר. (2016). דוח הוועדה הציבורית לבחינת גיל הפרישה לנשים. ירושלים: משרד האוצר.

קורנפלד, ע. ודניאלי, א. (2013). מקורות אי השוויון בהכנסות בישראל – תהליכים ומדיניות. תל אביב: אוניברסיטת תל-אביב.

תרשיש, נ. (2017). מדינות רווחה בראיה משווה: כיצד לסווג את ישראל? נייר מדיניות מס' 06.2017. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. *

עיקרי תוכניות העבודה לשנת 2023 - משרדי הממשלה ויחידות הסמך. 2023. ירושלים.

https://www.gov.il/BlobFolder/news/spoke-plans160723/he/Gov_Docs_workplan2023.pdf

רקע ונתונים על התקציב הממשלתי למערכת השכלה הגבוהה. 2023. מרכז מחקר הכנסת.

<https://main.knesset.gov.il/Activity/Info/Research/Pages/incident.aspx?docid=46363aa6-16f3-ed11-815c-005056aa4246>